

Fordele ved fodring af overgangsmælk

Mere energi, højere næringsstofindhold, lokal immuni-sering af tarmen, forebyggelse af diarré (især ved crypto-sporidier), udnyttelse af antistoffer, der udskilles i over-gangsmælken efter kælvning fra de vaccinerede goldkøer, så kalvene immuniseres specifikt for en given sygdom. Overgangsmælk er mælken, der malkes 2-4 gange efter kælvning.

Malkning

Ved at malke koen med høj hygiejne (handsker og rent yver) mindskes risikoen for, at bakterier og virus kommer med ned i mælken. De små kalve er ekstremt sårbare over for udkommende bakterier og virus, da deres immunforsvar endnu ikke er udviklet. Størstedelen af kalvens immunfor-svar sidder i tarmene; det er derfor ekstremt vigtigt, at vi er opmærksomme på, hvad vi kommer ned i kalvens fordøjel-sessystem.

Blander vi overgangsmælken med celletals- og/eller pencil-inmælk, yder vi en kæmpe risiko for, at kalven får for mange bakterier ned i tarmen, som derved bruger alle antistoffer-ne fra mælken. Kalven er ikke robust nok til at modstå dette i denne alder. Pencilinmælk kan skade kalven senere i livet, da der kan opbygges resistens mod pencilinen, som derved ikke virker, hvis kalven skulle have brug for det.

Opbevaring

Både i forbindelse med malkning, håndtering af overgangs-mælken samt ved udfodring kan der ske stor vækst af bakte-rier. Tag med fordel jævnligt kimtalsprøver af overgangs-mælken, både inden og efter den har været nedkølet eller har været igennem fx mælketaxi. På den måde kan man se, hvor man skal være mere opmærksom på hygiejnen. Det anbefales, at grænsen for antal bakterier ikke overstiger <20.000 cfu/ml total og <100 cfu pr. ml.

Protokol over mængde af overgangsmælk Da mængden af overgangsmælk der malkes varierer, samtidig med at antal nyfødte kalve også varierer, kan det være nødvendigt at have et skema/pro-tokol, som giver overblik over den mælk, man har at gøre med.

En fremgangsmetode kan være at have et skema i malkestalden til registrering af den udmalkede mælk fra nykælvere. Dette kan

Ko-nummer	Antal malkninger efter kælvning	Mængde	Antal kalve <7 dage	Antal kalve 7-14 dage	Liter behov i alt

Fodring af frisk overgangsmælk

1. Tjek via skema, hvor meget overgangsmælk du har brug for til denne fodring (afhænger af antal kalve).
2. Kom den nedkølede mælk i mælketaxi (evt. ældre/billig mælketaxi).
3. Opvarm mælken til korrekt udfodringstemperatur (40°C) efter anbefalede forhold (langsom opvarmning med omrøring).
4. Udfodr ren overgangsmælk til de yngste kalve (3-4 liter afhængigt af fodringsmængde og race på bedriften). Kalve op til 7 dage skal gerne have ren overgangsmælk, hvorefter den kan starte på sødmælk/mælkeerstatning. Er der ekstra overgangsmælk til rådighed, kan dette med fordel tildeles kalvene over 7 dage (evt. 0,5 l pr. kalv), eller til de syge kalve.

Fodring af nedfrosnen overgangsmælk

1. Tjek via skema, hvor meget overgangsmælk du har brug for til denne fodring (afhænger af antal kalve), og tag det op af fryseren.
2. Optø den frosne overgangsmælk i vandbad, og kom den optøede mælk i mælketaxi (evt. ældre/billig mælketaxi, eller lav to rum i den primære taxi, hvor overgangsmæl-ken kan være).
3. Opvarm mælken til korrekt udfodringstemperatur (40°) efter anbefalede forhold (langsom opvarmning med omrøring).
4. Udfodr ren overgangsmælk til de yngste kalve (3-4 liter afhængigt af fodringsmængde og race på bedriften). Kalve op til 7 dage skal gerne have ren overgangsmælk, hvorefter den kan starte på sødmælk/mælkeerstatning. Er der ekstra overgangsmælk til rådighed, kan dette med fordel tildeles kalvene over 7 dage (evt. 0,5 l pr. kalv), eller til de syge kalve.

gøres, helt fra koen malkes første gang, så skemaet både viser råmælk og overgangsmælk. Har man mange køer, kan man med fordel dele skemaerne op, så der er et til råmælk og et til over-gangsmælk.

Formål: At have konstant overblik over, hvor mange liter over-gangsmælk der er tilgængeligt pr. kalv.

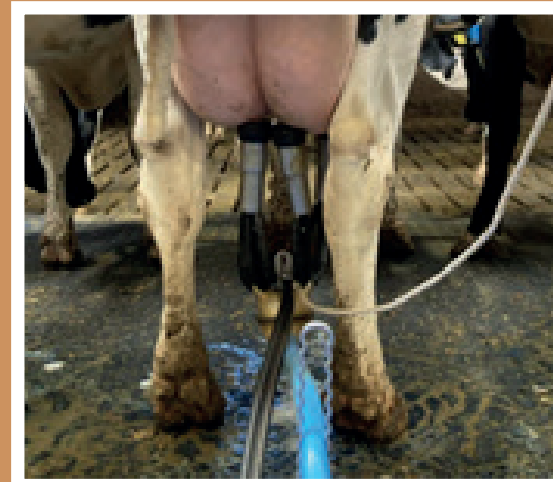
Sådan håndterer du
overgangsmælk
rent og sikkert

Malkning

Malk koen fra i en separat spand. Anvend høj hygiejne (handsker og rent yver), og husk pattedyb.

VIGTIGT – Bland ikke mælken med celletals- eller penicillinmælk!

● **SE MERE** på bagsiden af pjecen.

Opbevaring

Opbevar din overgangsmælk i rene spande/ kassetter eller separat køletank og nedkøl/nedfrys hurtigt efter malkning. Hav gerne mælken i spande/bøtter med maks. 10 liters kapacitet, for hurtig nedkøling.

Overgangsmælken kan også udfodres med det samme efter malkning. Vær dog opmærksom på tiden, så ophobning af bakterier ikke sker.

● **SE MERE** på bagsiden af pjecen.

Spand: Notér udmalkningsdato på spanden. Brug altid den ældste først (maks to dage i køleskab)

Er besætningen smittet med salmonella eller mycoplasma: Overgangsmælken varmebehandles ved 60 °C i 60 minutter inden nedkøling/nedfrysning.

VIGTIGT – Lad ikke temperaturen komme over 60 °C, da antistofferne ødelægges.

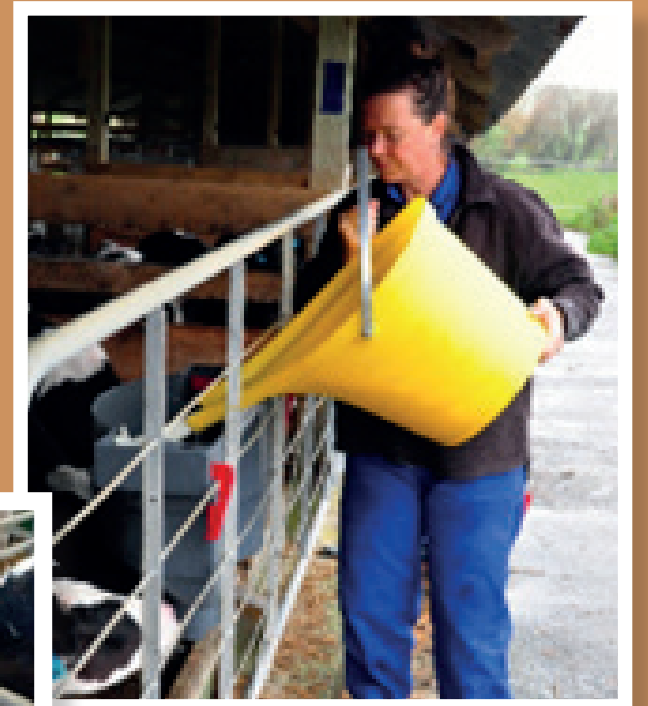

Fodring – et eksempel

KALVE FRA 1-4 DAGE

Giv gerne ren overgangsmælk de første 4 dage og herefter 0,5-1 liter pr. fodring, indtil kalven er 14 dage gammel.

● **Se mere** i på bagsiden af pjecen.

Har du nok overgangsmælk, giv da gerne kalve ren overgangsmælk op til 7 dage.

KALVE FRA 4-14 DAGE

Mælkeerstatning: Bland mælkepulver og tilføj overgangsmælk svarende til 0,5-1 liter pr. kalv pr. fodring

Sødmælk: Bland 0,5-1 liter overgangsmælk pr. kalv pr. fodring i mælketaxi, og tilføj den mængde sødmælk, der skal bruges til denne fodring.

